

АДАПТАЦІЯ ТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ ДО УМОВ ВОЄННОГО СТАНУ

©2023 ЛУЧНИКОВА Т. П., ТАРНОВСЬКА І. В., ВОРОБІЙОВ Є. В.

УДК 338.47:656.073
JEL: B27; F02; L92; R4

Лучникова Т. П., Тарновська І. В., Воробійов Є. В. Адаптація транспортних підприємств України до умов воєнного стану

Мета статті полягає в дослідженні процесу адаптації транспортних підприємств України до умов воєнного стану та розробці основних напрямів розвитку та відновлення транспортних підприємств в умовах війни та в післявоєнний період. Зазначено наслідки повномасштабного вторгнення російської федерації 24 лютого 2022 р. для транспортної інфраструктури. Зауважено, що постійні ракетні обстріли змушують представників всіх сфер господарювання адаптуватися до існування в умовах воєнного часу. Обґрунтовано, що ефективна відсіч загарбницьким планам російської федерації значною мірою залежить від здатності транспортних підприємств швидко реагувати на умови воєнного стану: вчасно здійснювати евакуацію населення із зон бойових дій; доставляти гуманітарну допомогу; перевозити необхідні вантажі Збройних сил України, а також перевозити й інші товари, у тому числі експортні та імпортні, які є основою формування внутрішнього валового продукту. Відмічено, що з першого дня військового вторгнення росії на терени нашої держави відповідні органи державної влади в тандемі з керівництвом усіх транспортних підприємств запровадили ряд першочергових заходів. У результаті дослідження виділено перелік реалізованих першочергових заходів державних органів влади та керівництва транспортних адміністрацій в перші місяці повномасштабного вторгнення росії, який показує високий рівень адаптації транспортного сектора України до умов існування в нових реаліях воєнного стану. Авторами підкреслено, що, незважаючи на великі руйнування транспортної інфраструктури, постійно відбувається робота над відновленням і відкриттям нових логістичних хабів задля підтримки національної економіки та відновлення статусу експортної держави. Проведене дослідження показує, що за сучасних кризових умов господарювання, викликаних військовою агресією росії, транспортні підприємства України змогли швидко відреагувати та адаптуватись до воєнних умов, зуміли швидко знайти резерви відновлення та підтримки безперебійної роботи, завдяки чому національна економіка змогла вистояти, а Україна – зберегти статус експортної держави, щоб і надалі бути гарантом продовольчої безпеки багатьох країн світу.

Ключові слова: транспортні підприємства, адаптація, воєнні умови, експорт.

Рис.: 3. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 18.

Лучникова Тетяна Петрівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри торговельного підприємництва та логістики, Державний торговельно-економічний університет / Київський національний торговельно-економічний університет (вул. Кіото, 19, Київ, 02156, Україна)

E-mail: tanyasop@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0624-5829>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/HNB-7806-2023>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57208085234>

Тарновська Ірина Віталіївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту, публічного управління та адміністрування, Державний університет інфраструктури та технологій (вул. Кирилівська, 9, Київ, 04071, Україна)

E-mail: irusia.tarnovska@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2027-946X>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/GPF-8780-2022>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57218242492>

Воробійов Євгеній Васильович – аспірант кафедри менеджменту, публічного управління та адміністрування, Державний університет інфраструктури та технологій (вул. Кирилівська, 9, Київ, 04071, Україна)

E-mail: Vev@caspit.trade

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2171-2552>

UDC 338.47:656.073

JEL: B27; F02; L92; R4

Lučnikova T. P., Tarnovska I. V., Vorobiov Ye. V. Adapting the Transport Enterprises of Ukraine to the Conditions of Martial Law

The purpose of the article is to study the process of adaptation of transport enterprises of Ukraine to the conditions of martial law and the development of the main directions of development or recovery of transport enterprises in the conditions of war and in the post-war period. The consequences of the ongoing since February 24, 2022 full-scale invasion of the Russian Federation for transport infrastructure are noted. It is specified that constant missile attacks force representatives of all spheres of management to adapt to existence in wartime conditions. It is substantiated that effective repulsion to the aggressive plans of the Russian Federation largely depends on the ability of transport enterprises to quickly respond to martial law conditions: timely evacuate the population from zones of war hostilities; deliver humanitarian aid; transport the necessary cargoes of the Armed Forces of Ukraine, as well as transport other goods, including the articles of export and import, which are the basis for the formation of gross domestic product. It is noted that from the first day of Russia's military invasion of the territory of our country, the relevant State authorities in tandem with the leadership of all transport enterprises introduced a number of measures of first priority. As a result of the study, the authors highlight a list of implemented first-priority measures by the State authorities and the directors of transport administrations in the first months of Russia's full-scale invasion, which shows a high level of adaptation of the transport sector of Ukraine to the conditions of existence in the new realities of martial law. The authors emphasized that, despite the great destruction of transport infrastructure, works are constantly carried out to restore and open new logistics hubs to support the national economy and restore the status of the export country. The conducted research shows that under the current economic conditions caused by Russia's military aggression, Ukrainian transport enterprises were able to quickly respond and adapt to military conditions, managed to quickly find reserves for restoring and maintaining uninterrupted operation, thanks to which the national economy was able to survive, and Ukraine – to maintain the status of an export country in order to remain a guarantor of food security in many countries over the world.

Keywords: transport enterprises, adaptation, wartime conditions, exports.

Fig.: 3. **Tabl.:** 1. **Bibl.:** 18.

Luchnikova Tatyana P. – PhD (Economics), Associate Professor of the Department of Enterprise Trade and Logistics, State University of Trade and Economics / Kyiv National University of Trade and Economics (19 Kioto Str., Kyiv, 02156, Ukraine)

E-mail: tanyasop@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0624-5829>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/HNB-7806-2023>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorid=57208085234>

Tarnovska Iryna V. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Management, Public Management and Administration, State University of Infrastructure and Technologies (9 Kyrylivska Str., Kyiv, 04071, Ukraine)

E-mail: irusia.tarnovska@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2027-946X>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/GPF-8780-2022>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorid=57218242492>

Vorobiov Yevhenii V. – Postgraduate Student of the Department of Management, Public Management and Administration, State University of Infrastructure and Technologies (9 Kyrylivska Str., Kyiv, 04071, Ukraine)

E-mail: Vev@caspit.trade

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2171-2552>

Повномасштабне вторгнення російської федерації 24 лютого 2022 року та, як наслідок, тимчасова окупація певної частини території України, проведення бойових дій, руйнування інфраструктури, у тому числі транспортної, постійні ракетні обстріли змушують представників усіх сфер господарювання адаптуватися до існування в умовах воєнного часу. Російська військова агресія призвела до значних втрат для всіх сфер життя та діяльності нашої країни. Не оминула воєнна криза і транспортні підприємства, частина з яких знищена, інша знаходиться на територіях, що окуповані агресором.

Транспортна система будь-якої держави займає чільне місце серед всіх галузей економіки та є важливою у створенні матеріальної основи забезпечення та функціонування країни. Стратегічна важливість успішної роботи національної транспортної системи задля підтримки національної економіки, збереження статусу держави-експортера та непередбачений розвиток подій обумовлює необхідність, важливість і своєчасність дослідження стану адаптації транспортних підприємств до нових викликів та розробки концептуальних основ відновлення транспортної інфраструктури, пошуків нових логістичних ланцюгів постачання товарів тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Всебічний розгляд функціонування та розвитку транспортних підприємств України представлений у багатьох наукових працях вітчизняних вчених, зокрема: Белінська М., Колесникова Н., Чорний В. [1], Карпенко О., Бабина О., Боняр С., Семенчук Т. [2], Мазаракі А. зі співавторами [3], Патковський С., Харсун Л. [4], Петренко О. [5], Стасюк О., Чмирьова Л., Федяй Н. [6], Приймук О. [7] та ін.

Проте, враховуючи порівняно невеликий період кризового стану, викликаного війною, кількість наукових праць з досліджуваного питання є незначною. Зокрема, даній проблематиці за умов воєнного стану присвятили свої дослідження такі фахівці, як: Матусевич О., Котлубай О., Бобиль В., Сидорчук А. [8],

Шульц С., Луцків О. [9], Завербний А., Дзуліт З., Вуек Х. [10], Садловська Л. [11] та ін.

Незважаючи на актуальність та певну увагу вчених до окресленої проблеми, актуальним залишається питання адаптації транспортних підприємств до умов воєнного стану.

Мета статті – дослідити процеси адаптації транспортних підприємств України до умов воєнного стану та запропонувати основні напрямки розвитку та відновлення транспортних підприємств в умовах війни та в повоєнний період.

Методика дослідження полягає в застосуванні методів елементарно-теоретичного аналізу та синтезу, системного аналізу, дедукції, економіко-статистичних методів і групувань, графічного методу для наочного представлення матеріалів дослідження.

Ефективна відсіч загарбницьким планам російської федерації значною мірою залежить від здатності транспортних підприємств швидко реагувати на умови воєнного стану: вчасно здійснювати евакуацію населення із зон бойових дій, завозити гуманітарну допомогу, перевозити необхідні вантажі Збройних сил України, а також інші товари, в тому числі експортні та імпортні, які є основою формування внутрішнього валового продукту. Для транспортної системи України наслідком військових дій є часткове знищення інфраструктури та неможливість працювати на умовах, які були до початку війни.

Поряд із вирішенням вищезазначених проблем перед країною з'явилися нові завдання в транспортній галузі, що пов'язані з необхідністю якнайшвидшої інтеграції України в європейську транспортну систему. Перший крок для реалізації цього було покладено 23 червня 2022 р., коли Україна набула статусу кандидата у члени Європейського Союзу. Тож якнайшвидша адаптація та відновлення транспортних підприємств до реалій воєнного стану, які несуть за собою пошук нових ланцюгів поставок, управління нормативно-правовою базою, синхронізацію національної

сфери вантажних перевезень з європейським «зеленим курсом» тощо, є запорукою конкурентоспроможності на вітчизняному ринку та в міжнародному просторі.

Транспортна система України включає в себе підприємства залізничного транспорту, автомобільного транспорту, авіатранспорту та морського транспорту [13]. Слід відмітити, що з першого дня військового вторгнення росії на терени нашої держави відповідні органи державної влади в тандемі з керівництвом усіх транспортних підприємств запровадили ряд першочергових заходів, які наведено в *табл. 1*.

Наданий перелік реалізованих першочергових заходів державних органів влади та керівництва транспортних адміністрацій у перші місяці повномасштабного вторгнення росії показує високий рівень адаптації транспортного сектора України до умов існування в нових реаліях воєнного стану. Незважаючи на великі руйнування транспортної інфраструктури, постійно відбувається робота з відновлення та відкриття нових логістичних хабів задля підтримки наці-

ональної економіки та відновлення статусу держави-експортера.

Кризова воєнна ситуація на пряму вплинула на обсяги перевезень вантажів вітчизняними транспортними підприємствами, у тому числі в міжнародному сполученні. Незважаючи на це, українська транспортна система впоралася з викликами війни та змогла забезпечити транспортування необхідних товарів, зокрема експорту та імпорту. Проте у зв'язку з окупацією частини України відбулися значні зміни в тенденціях постачань товарів (у тому числі в міжнародному сполученні), у структурі товарів, у виборі виду транспорту (відбулася вимушена переорієнтація експорту та імпорту з морського на інші види транспорту), у виборі країн – торговельних партнерів (географія експорту).

Значну увагу за цих умов, на нашу думку, варто приділити дослідженню експорту товарів, зокрема продукції агропромислового комплексу, адже Україна перед повномасштабним вторгненням мала статус держави-експортера та посідала друге місце у світі за обсягом експорту всіх зернових культур, а найголовніше – була одним із гарантів продовольчої безпеки

Таблиця 1

Першочергові заходи державних органів влади та керівництва транспортних підприємств у перші місяці повномасштабного вторгнення росії

Вид транспорту	Реалізовані першочергові заходи
Залізничний	<ul style="list-style-type: none"> – Евакуація понад трьох мільйонів українців до західних регіонів України та за кордон (до Румунії, Молдови, Польщі, Німеччини та інших країн); – створення нових логістичних хабів у західних областях України; – започаткування європейського гуманітарного хабу Закарпатської ОВА на території Словаччини; – залучення до програми релокації підприємств на безоплатній основі із зони бойових дій; – набуття Акціонерним товариством «Українська залізниця» статусу державного оператора зі створення стратегічного запасу харчових продуктів; – спрощення порядку перетину державного кордону працівникам підприємств залізничного транспорту
Автомобільний	<ul style="list-style-type: none"> – Спрощення процедури підготовки та допуску до керування транспортними засобами; – спрощення порядку перетину державного кордону військовозобов'язаним водіям, які перевозять вантажі для потреб Збройних сил України; – скасування ввізного мита, акцизу та податку на додану вартість при ввезенні фізичними особами на територію України автомобільних транспортних засобів; – встановлення особливих умов пільгового розмитнення для юридичних осіб; – ввезення як гуманітарної допомоги декількох тисяч автомобілів; – передача Державною митною службою на потреби оборони понад тисячі конфіскованих авто; – запровадження тимчасового дозволу на використання українського водійського посвідчення водія, строк дії якого закінчився; – залучення приватних власників автомобілів до забезпечення логістики перевезень гуманітарних вантажів; – запровадження без дозвільного проїзду до України для перевізників гуманітарних вантажів
Водний	У перші місяці повномасштабного вторгнення вантажні перевезення морським транспортом практично не здійснювалися у зв'язку з безпековою ситуацією (всі порти було заблоковано)
Авіаційний	Державне підприємство з обслуговування повітряного руху України з першого дня війни зупинило надання послуг з обслуговування повітряного руху цивільним користувачам повітряного простору України через високий ризик авіаційній безпеці для цивільної авіації

Джерело: систематизовано за [14].

багатьох країн світу. До початку повномасштабної війни 90% українських зернових експортувалось морем, а 10% транспортувалось автотранспортом у найближчі країни [13]. З 24 лютого 2022 р. експорт та імпортових товарів морем був заблокований росією. Така ситуація стала загрозливою в плані продовольчої безпеки не лише для України, а і для значної кількості держав, які були імпортерами української продукції агропромислового комплексу (країни Близького Сходу, Північної Африки та Азії) [14]. У перші місяці війни важливим стало вирішення питання переорієнтації експорту з морського транспорту на інші. Інформацію щодо структури експорту продукції агропромислового комплексу за видами транспорту в перші місяці повномасштабного вторгнення наведено на *рис. 1*.

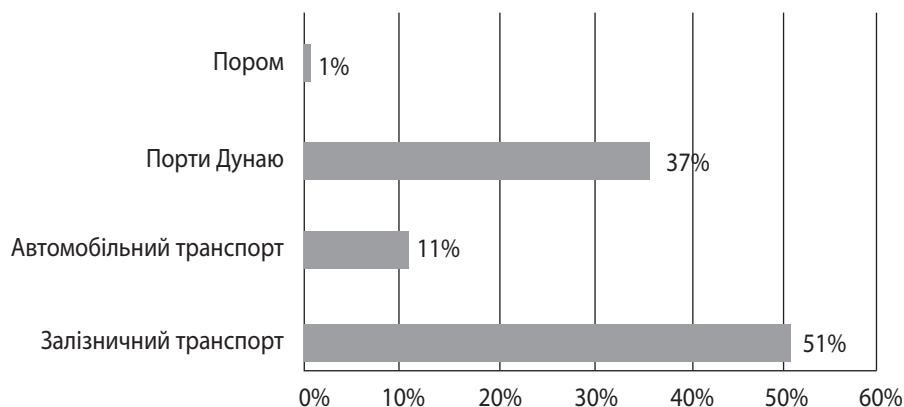

Рис. 1. Структура експорту продукції агропромислового комплексу транспортними підприємствами в березні – червні 2022 р.

Джерело: побудовано на основі даних [16; 17].

Як видно з *рис. 1*, у плані експорту підприємства залізничного транспорту взяли основний удар на себе. Така швидка адаптація дала змогу підтримати ринок експорту в перші місяці війни. Потенціал національних залізничних підприємств дозволяє задовольнити потреби в транспортуванні продукції до Європи. Проте залізниці Польщі, Угорщини, Словаччини, Румунії, Молдови виявилися технічно не готовими до того, що в разі зросте попит на перевезення вантажів з боку України [13]. Через це необхідним було вирішення питання розблокування українських портів. Частково проблему було вирішено підписанням так званої «зернової угоди», головною суттю якої було розблокування трьох портів (Одеського, Чорноморського та Південного) задля вивезення зернових та іншої продукції агропромислового комплексу. Підписано цю угоду було 22 липня 2022 р. у Стамбулі Міністром інфраструктури України Олександром Кубраковим та міністром оборони росії Сергієм Шойгу, гарантми виступили ООН і Туреччина. Перше судно з українським зерном було відправлено з порту м. Одеса 1 серпня 2022 р. [16]. Поступово ситуація змінилася, і знову відбулася переорієнтація експорту із залізничного транспорту на морський (*рис. 2*).

Дані *рис. 2* свідчать про те, що у 2022 р. підприємствами залізничного транспорту експортовано продукції агропромислового комплексу в загальному обсязі 21%, підприємствами автомобільного транспорту – 10%, через морські порти експортовано 68%. Як бачимо, найбільша частка експорту на кінець року припадала саме на морські перевезення.

Таким чином, попри жорсткі виклики умов воєнного стану, швидка реакція керівництва транспортних підприємств на необхідність адаптуватися до цих умов, підписання «зернової угоди» відновило важливість морського транспорту та дало змогу зберегти Україні статус гаранта продовольчої безпеки та увійти до п'ятірки найбільших світових експортерів продукції агропромислового комплексу.

Збройна агресія росії докорінно вплинула на існування та роботу транспортних підприємств. Адаптація цих підприємств у короткі терміни дала змогу отримати вищі результати роботи за 2022 р., ніж очікувалось.

Важливим, на нашу думку, є розробка певного плану розвитку та поступового відновлення транспортної системи. На *рис. 3* наведено основні напрямки такого плану. Такий план дій реалізувати для транспортних підприємств в умовах війни досить важко. Проте, незважаючи на значні ризики руйнування, збою роботи через постійні ракетні обстріли, відключення світла тощо, починати працювати над таким планом потрібно вже зараз.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження показує, що за сучасних кризових умов господарювання, викликаних військовою агресією росії, транспортні підприємства України змогли швидко відреагувати та адаптуватися до воєнних умов, знайти резерви відновлення та підтримки безперебійної роботи, завдяки чому національна економіка зуміла вистояти, а Україна – зберегти статус держави-експортера, щоб і надалі бути гарантом продовольчої безпеки багатьох країн світу. ■

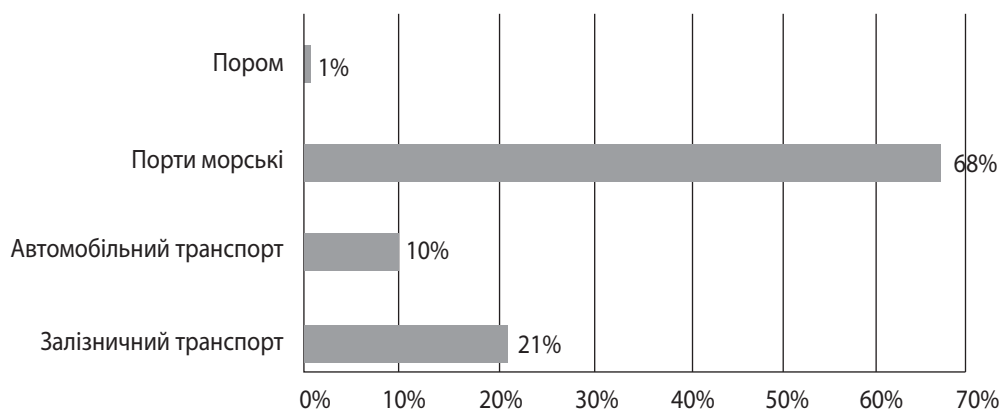

Рис. 2. Структура експорту продукції агропромислового комплексу транспортними підприємствами за 2022 р.
 Джерело: побудовано на основі даних [16; 17].

БІБЛІОГРАФІЯ

- Белінська М., Колесникова Н., Чорний В. Науково-методичні підходи до формування доходів філій ПАТ «Укрзалізниця» від надання послуг по платі за користування контейнерами. *Збірник наукових праць Державного економіко-технологічного університету транспорту. Серія «Економіка і управління»*. 2016. Вип. 36. С. 38–50. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpdetut_eiu_2016_36_6
- Карпенко О. О., Бабина О. Є., Боняр С. М., Семенчук Т. Б. Методологічні основи розвитку транспортних підприємств в контексті сучасної парадигми: монографія. Київ: ДУІТ, 2019. 120 с.
- Mazaraki A. et al. Development of a Multimodal (Railroad-Water) Chain of Grain Supply by the Agent-Based Simulation Method / Mazaraki A., Matsiuk V., Ilchenko N., Kavun-Moshkovska O., Grygorenko T. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*. 2020. Vol. 6. No. 3. P. 14–22. DOI: <https://doi.org/10.15587/1729-4061.2020.220214>
- Patkovskiy S., Kharsun L. Development of Agile Management Approaches Towards Intermodal Operations Upon Cargo Flows Imbalance. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*. 2020. Vol. 4. No. 3. P. 23–33. DOI: <https://doi.org/10.15587/1729-4061.2020.210771>
- Петренко О. І. Сучасний стан та перспективи розвитку морських вантажних перевезень в Україні. *Review of Transport Economics and Management*. 2020. Вип. 3. С. 126–136. DOI: [https://doi.org/10.15802/rtem.v0i3\(19\).210051](https://doi.org/10.15802/rtem.v0i3(19).210051)
- Стасюк О. М., Чмирьова Л. Ю., Федяй Н. О. Ринки вантажних та пасажирських перевезень в Україні: проблеми та тенденції. *Ефективна економіка*. 2020. № 9. DOI: 10.32702/2307-2105-2020.9.54
- Приймук О. Перевалка контейнерних вантажів у морських портах: оцінка якості. *Товари і ринки*. 2022. № 1. С. 69–80. DOI: [https://doi.org/10.31617/2.2022\(41\)06](https://doi.org/10.31617/2.2022(41)06)
- Матусевич О., Котлубай О., Бобиль В., Сидорчук А. Особливості управління залізничними пасажирськими перевезеннями в умовах війни. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2022. Т. 5. С. 311–324. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcapter.5.46.2022.3845>
- Шульц С. Л., Луцків О. М. Проблеми функціонування транспортної інфраструктури та логістики України в умовах воєнного часу. *Регіональна економіка*. 2022. № 2. С. 85–93. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2022-2-9>
- Завербний А., Двудіт З., Вуєк Х. Особливості формування логістичних ланцюгів в умовах війни та у післявоєнний період. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 43. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-54>
- Садловська Л. Мінінфраструктури розповіло про «антисрпійську транспортну коаліцію» / Кореспондент.net. 19.03.2022. URL: <https://ua.korrespondent.net/ukraine/4458619-mininfrastruktury-rozpozivilo-pro-antysrpskiytransportnu-koalitsiyu>
- Shpak N., Dvulit Z., Luchnikova T., Sroka W. Strategic development of cargo transit services: a case study analysis. *Engineering Management in Production and Services*. 2018. Vol. 10. Iss. 4. P. 76–84. DOI: <https://doi.org/10.2478/emj-2018-0024>
- Лучникова Т. Міжнародні вантажні перевезення територією України в умовах війни. *Товари і ринки*. 2022. № 3. С. 37–46. DOI: [https://doi.org/10.31617/2.2022\(43\)03](https://doi.org/10.31617/2.2022(43)03)
- Ткачов В. Залізнична логістика України: що змінила війна і до чого готуватися в піковий період сезону / АПК Інформ. 30.04.2022. URL: <https://www.apk-inform.com/uk/exclusive/opinion/1526708>
- Функціонування транспортного сектору України в умовах правового режиму воєнного стану: огляд / НІСД, квітень 2022. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/funktsionuvannya-transportnoho-sektoru-ukrayiny-v-umovakh-pravovooho>
- Офіційний сайт Міністерства аграрної політики та продовольства України. URL: <https://minagro.gov.ua/>
- Центр транспортних стратегій. URL: <https://cfts.org.ua/>
- Проект Плану відновлення України: Матеріали робочої групи «Відновлення та розбудова інфраструктури» / Національна рада з відновлення України від наслідків війни. Липень 2022 р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/recoveryrada/ua/restoration-and-development-of-infrastructure.pdf>

Рис. 3. Основні напрямки розвитку та відновлення транспортних підприємств в умовах війни та в повоєнний період

Джерело: побудовано на основі даних [18].

REFERENCES

Belinska, M., Kolesnykova, N., and Chorni, V. "Naukovo-metodychni pidkhody do formuvannya dokhodiv filii PAT «Ukrzaliznytsia» vid nadання posluh po plati za korystuvannya konteineramy" [Scientific and Methodological Approaches to Income Generation of Branches of PJSC «UkrZaliznytsia» from Provision of Service for Payment Containers Using]. *Zbirnyk naukovykh prats Derzhavnogo ekonomiko-tekhnolohichnoho universytetu transportu. Seriya «Ekonomika i upravlinnia»*, iss. 36 (2016): 38-50. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpdet_eiu_2016_36_6

"Funktsionuvannya transportnoho sektoru Ukrainy v umovakh pravovoho rezhymu voiennoho stanu : ohliad" [The Functioning of the Transport Sector of Ukraine under the Legal Regime of Martial Law: An Overview]. NISD, April 2022. <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/funktsionuvannya-transportnoho-sektoru-ukrainy-v-umovakh-pravovoho>

Karpenko, O. O. et al. *Metodolohichni osnovy rozvytku transportnykh pidpriemstv v konteksti suchasnoi paradyhmy* [Methodological Foundations of the Development of Transport Enterprises in the Context of the Modern Paradigm]. Kyiv: DUIT, 2019.

- Luchnykova, T. "Mizhnarodni vantazhni perevezennia terytoriiieiu Ukrainy v umovakh viiny" [International Freight Transportation on the Territory of Ukraine in Wartime Conditions]. *Tovary i rynky*, no. 3 (2022): 37-46. DOI: [https://doi.org/10.31617/2.2022\(43\)03](https://doi.org/10.31617/2.2022(43)03)
- Matusevych, O. et al. "Osoblyvosti upravlinnia zaliznychny-my pasazhyrskymy perevezenniamy v umovakh viiny" [Features of the Management of Railway Passenger Transportation in the Conditions of War]. *Finansovo-kredytna diialnist: problemy teorii ta praktyky*, vol. 5 (2022): 311-324. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptop.5.46.2022.3845>
- Mazaraki, A. et al. "Development of a Multimodal (Railroad-Water) Chain of Grain Supply by the Agent-Based Simulation Method". *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*, vol. 6, no. 3 (2020): 14-22. DOI: <https://doi.org/10.15587/1729-4061.2020.220214>
- Ofitsiynyi sait Ministerstva aharnoi polityky ta prodovolstva Ukrainy. <https://minagro.gov.ua/>
- "Proekt Planu vidnovlennia Ukrainy: Materialy robochoi hrupy «Vidnovlennia ta rozbudova infrastruktury»" [Project of the Recovery Plan of Ukraine: Materials of the Working Group "Recovery and Development of Infrastructure"]. *Natsionalna rada z vidnovlennia Ukrainy vid naslidkiv viiny*. July 2022. <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/recoveryrada/ua/restoration-and-development-of-infrastructure.pdf>
- Patkovskiy, S., and Kharsun, L. "Development of Agile Management Approaches Towards Intermodal Operations Upon Cargo Flows Imbalance". *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*, vol. 4, no. 3 (2020): 23-33. DOI: <https://doi.org/10.15587/1729-4061.2020.210771>
- Petrenko, O. I. "Suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku morskyykh vantazhnykh perevezen v Ukraini" [Modern Status and Prospects of Development of Marine Freight Transportation in Ukraine]. *Review of Transport Economics and Management*, no. 3 (2020): 126-136. DOI: [https://doi.org/10.15802/rtem.v0i3\(19\).210051](https://doi.org/10.15802/rtem.v0i3(19).210051)
- Pryimuk, O. "Perevalka konteynernykh vantazhiv u morskyykh portakh: otsinka yakosti" [Container Cargo Transshipment in Seaports: Quality Assessment]. *Tovary i rynky*, no. 1 (2022): 69-80. DOI: [https://doi.org/10.31617/2.2022\(41\)06](https://doi.org/10.31617/2.2022(41)06)
- Shpak, N. et al. "Strategic development of cargo transit services: a case study analysis". *Engineering Management in Production and Services*, vol. 10, no. 4 (2018): 76-84. DOI: <https://doi.org/10.2478/emj-2018-0024>
- Shults, S. L., and Lutskevych, O. M. "Problemy funktsionuvannia transportnoi infrastruktury ta lohistyky Ukrainy v umovakh voiennoho chasu" [The Problems of Functioning of Transport Infrastructure and Logistics in Ukraine in Wartime]. *Rehionalna ekonomika*, no. 2 (2022): 85-93. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2022-2-9>
- Sadlovskaya, L. "Mininfrastruktury rozpovilo pro «antyrosiisku transportnu koalitsiu»" [The Ministry of Infrastructure Spoke about the "Anti-Russian Transport Coalition"]. *Korespondent.net*. March 19, 2022. <https://ua.korrespondent.net/ukraine/4458619-mininfrastruktury-rozpovilo-pro-antyrosiiskutransportnu-koalitsiui>
- Stasiuk, O. M., Chmyryova, L. Yu., and Fediai, N. O. "Rynky vantazhnykh ta pasazhyrskyykh perevezen v Ukraini: problemy ta tendentsii" [The Markets of Freight and Passenger Transport in Ukraine: Problems and Trends]. *Efektivna ekonomika*, no. 9 (2020). DOI: 10.32702/2307-2105-2020.9.54
- Tkachov, V. "Zaliznychna lohistyka Ukrainy: shcho zminyla viina i do choho hotuvatysia v pikovy period sezonu" [Railway Logistics of Ukraine: What Changed the War and What to Prepare for in the Peak Period of the Season]. *APK Inform*. April 30, 2022. <https://www.apk-inform.com/uk/exclusive/opinion/1526708>
- Tsentr transportnykh stratehii. <https://cfts.org.ua/>
- Zaverbnyi, A., Dvulit, Z., and Vuiek, Kh. "Osoblyvosti formuvannia lohistychnykh lantsiuhiv v umovakh viiny ta u pisliavoiennyi period" [Features of Formation of Logistics Chain in War and Post-War Period]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 43 (2022). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-54>